

Vergaderjaar 2013–2014

33 929

EU-mededeling: Tussenopname van de Europa 2020-strategie voor slimme, duurzame en inclusieve groei COM(2014)130¹

A

BRIEF VAN DE VOORZITTER VAN DE VASTE COMMISSIE VOOR EUROPESE ZAKEN

Aan de Vicevoorzitter van de Europese Commissie

Den Haag, 16 mei 2014

De vaste commissie voor Europese Zaken van de Eerste Kamer der Staten-Generaal heeft zich gebogen over de Commissiemededeling Tussenopname van de Europa 2020-strategie voor slimme, duurzame en inclusieve groei COM(2014)130.² De leden van de fractie van de **SP**³ hebben in het kader van de politieke dialoog met de Europese Commissie de volgende opmerkingen en vragen ten aanzien van de mededeling.

De leden van de SP-fractie hebben met belangstelling kennisgenomen van de tussenopname van de Europa 2020-strategie, die van start ging als de EU-strategie voor slimme, duurzame en inclusieve groei. Het oogmerk was enerzijds het concurrentievermogen van de EU te vergroten zonder afbreuk te doen aan het Europese model van een sociale markteconomie en anderzijds de hulpbronnenefficiëntie aanzienlijk te verbeteren. Inmiddels wordt slimme, duurzame en inclusieve groei in brede kring aanbevolen als cruciaal onderdeel van economische ontwikkeling.

De Europa 2020-strategie is ontwikkeld in de nasleep van de ergste financiële wereldcrisis waarmee de EU ooit te maken heeft gehad. Desalniettemin lijken een aantal jaren verder in deze crisis enkele van de geschetste doelen erg ambitieus en zelfs verder weg dan toen deze doelstellingen werden geformuleerd.

Een nadere analyse van de tussenrapportage door de leden van de SP-fractie leidt tot een voorzichtige conclusie dat van de vijf onderling samenhangende centrale doelstellingen die de EU tegen 2020 moest hebben verwezenlijkt, alleen de verwezenlijking van doelstellingen met

¹ Het COM-document is als bijlage bij deze brief opgenomen

² Zie voor de behandeling in de Eerste Kamer Edossier met nummer E140011 op www.europapoort.nl

³ 8 zetels in de Eerste Kamer der Staten-Generaal.

betrekking tot onderwijs en klimaatverandering en energiebeheer op schema ligt. Dat de doelstelling met betrekking tot onderwijs mogelijk gehaald kan worden is behartenswaardig. Het op schema liggen van de verwezenlijking van de doelstellingen met betrekking tot klimaatverandering en energiebeheer is mede een gevolg van het feit dat de crisis een positief effect gehad op de vermindering van de CO₂-uitstoot.

De voor slimme en inclusieve groei relevante doelstellingen op het gebied van onderzoek en ontwikkeling, werkgelegenheid en de bestrijding van armoede en sociale uitsluiting zijn sinds 2010 slechts verder buiten beeld geraakt. Dat is in de ogen van de leden van de SP-fractie teleurstellend in het licht van het gegeven dat de Europa 2020-strategie juist is ontwikkeld in reactie op de crisis.

De Europese Commissie concludeert dat de EU al tientallen jaren staat voor verdere economische integratie die ertoe heeft bijgedragen dat de verschillen tussen de inkomens en levensstandaarden van de verschillende lidstaten kleiner werden. De EU wordt dan ook wel aangeduid als een unieke «convergentiemachine». Sinds het uitbreken van «de ergste financiële wereldcrisis waarmee de EU ooit te maken heeft gehad», is de EU echter veranderd in een divergentiemachine. Want de toetsing van nationale gegevens aan de centrale doelstellingen vestigt namelijk de aandacht op meerdere pijnlijke trends – een groeiende kloof tussen de best en de minst presterende landen en een steeds bredere kloof tussen regio's. De crisis heeft ook duidelijk gemaakt dat rijkdom en inkomen steeds ongelijker worden verdeeld, eveneens volgens de Commissie.

Deelt de Commissie de constatering dat de «convergentiemachine» ten minste voor een deel een illusie was, omdat deze convergentie geen voldoende reële basis had en daarom niet houdbaar bleek toen de crisis uitbrak? Hoe denkt de Commissie met de nieuwe realiteit van divergentie tussen landen en regio's om te gaan?

Hoe wil de Commissie de – in brede kring aanbevolen als cruciaal onderdeel van economische ontwikkeling – inclusieve groei bevorderen en met welke prioriteit? Hoe wenselijk en reëel acht de Commissie het om de ongelijkheid te verminderen? En hoeveel prioriteit heeft de doelstelling om werkloosheid, armoede en sociale uitsluiting te bestrijden voor de Commissie?

De Commissie constateert dat door de crisis de ongelijkheid waarschijnlijk nog is toegenomen en de stelsels voor herverdeling nog verder onder druk zijn komen te staan. De druk op herverdelende sociale stelsels is ook door fiscale consolidatie als crisisrespons toegenomen.

Hoe verhoudt in dit verband de Europa 2020-strategie zich tot de «Annual Growth Survey» voor 2014 en het Europees Semester? Het valt de leden van de SP-fractie op dat de doelstellingen voor 2014 niet gelijk zijn aan de doelstellingen voor 2020. Zit er tussen de vijf doelstellingen voor 2014 een bepaalde hiërarchie? Klopt de constatering dat voor een van de vijf doelstellingen «fiscale consolidatie» middels het «Two Pack» een correctiemechanisme bestaat en voor de overige doelstellingen niet?

De EU 2020-strategie was opgezet als een partnerschap tussen de EU en de lidstaten. Inmiddels is er steeds meer sprake van een Europees economisch bestuur. De Commissie ziet dat als positief en een versterkte kans om de doelstellingen binnen van de strategie dichterbij te brengen: «De economische governance van de EU (...) is de laatste jaren aanzienlijk verbeterd en kan uitgroeien tot een krachtig instrument (...) om de doelstellingen van de Europa 2020-strategie te kunnen verwezenlijken.» Verlaat de Commissie daarmee de oorspronkelijke opzet als partnerschap?

Is de Commissie van zins om na het beleid ten aanzien van staatsschuld en begrotingstekort, de macro-economische onevenwichtigheden nu het economisch bestuur van de EU ook uit te breiden naar arbeidsmarktbeleid en bestrijding van armoede en sociale uitsluiting?

De leden van de commissie voor Europese Zaken van de Eerste Kamer verheugen zich op het antwoord van de Europese Commissie in het kader van de politieke dialoog en vertrouwen erop dat de Europese Commissie binnen de door haarzelf gestelde termijn van drie maanden zal reageren.

Voorzitter van de vaste commissie voor Europese Zaken,
M.H.A. Strik